

Įvadas

Mano studentams ir
Philo Ongerinkui

„Ne šešėlį vykis, bet tą, kuris jį meta“

Vitruvijus

Auštant XXI šimtmečiui, visame pasaulyje išryškėjo didžiulis kultūros sektoriaus vadybos, atitinkančios aukštą standartą, poreikis. Kultūra mes laikysime visas meno, kultūros paveldo, pramogų ir naujosios raiškos (*new media*) sritis. Šioje specializuotoje srityje novatoriškų šviečiamųjų ir tiriamųjų programų plėtra sutelkta tik keliuose instituteuose. Tad ši užduotis esminių tarpkultūrinių ir skaitmeninės terpės pokyčių, kuriuos atnešė beprasidedąs trečiasis tūkstantmetis, fone tampa tikru iššūkiu.

Rašant „Meno vadybą verslo stiliumi“, mano tikslas buvo kultūros pasauliui suteikti vadybos žinių, kurias būtų galima panaudoti kultūros plotmėje. Pasinaudodami savo patirtimi, įgyta Utrechte per daugiau kaip 15 metų, mes su savo kolegomis paruošėme išsamią medžiagą. Pateikdamas knygoje šią informaciją, tikiuosi užpildyti spragą tarp vadybos teorijos ir kultūros praktikos. Kultūros pasaulio procesas nėra izoliuotas atskiroje saloje. Dėl to studentai, dėstytojai ir meno vadybininkai praktikai privalo išmanyti vadybos teorijos pagrindus ir gebėti taikyti šias žinias kultūros sektoriuje.

Seniai seniai, prieš pradėdant kurti mokslinę vadybos metodiką Vakarų pasaulio verslo mokyklose, kultūros verslininkai – Egipto piramidžių architektas Imhopetas, Graikijos teatro režisierius Tespidas (500 m. pr. Kr.), Renesanso menininkai Leonardo da Vinci ir Williamas Shakespeare'as, XX a. pramogų pionierius Waltas Disney'us – pademonstravo mums, kokių rezultatų iš tiesų gali duoti kūrybinio proceso organizavimas. Šios istorijos žinojimas taip pat yra meno vadybos pagrindų dalis.

1992 m. buvo išleista mano knyga *Cultural Entrepreneurship, an introduction to art management* („Kultūros verslas, įvadas į meno vadybą“). Juodraštinis variantas anglų kalba pasirodė 1993 m., aprobuotas variantas lenkų kalba – 1995 m. (bendradarbiaujant su prof. Emile Orzechowski ir Barbara Bezemer-Szefke). Paskiros šios knygos dalys išverstos į vokiečių ir rusų kalbas. 1998 m. Olandijos vyriausybė paskelbė, kad *kultūros verslumo (cultural entrepreneurship)* samprata turėtų būti vienas iš kertinių Olandijos kultūros politikos elementų 2001–2004 metais.

Nors šios knygos pagrindas – 1992 m. leidinys, ji yra visiškai kitokia, kadangi rašiau ją remdamasis savo doktorantūros tyrimų strateginės meno vadybos srityje, kurios vykdžiau nuo 1998 m., rezultatais.

Kaip skaitytojas pastebės, pateikiau daug pasaulinę perspektyvą iliustruojančių pavyzdžių. Tai yra skirtingų pasaulio šalių atvejai, kurių šaknys – vietinės, tačiau mūsų planetai jie būdingi. Pasaulinę perspektyvą nuodugniau nagrinėsime paskutiniame skirsnyje, pasitelkdami tarpkultūrinės samplaikos patirtį.

Žinoma, suvokiu ženklų šios perspektyvos hipotetiškumą. Mano manymu, yra labai svarbu, kad tyrėjai, dėstytojai, studentai, meno vadybos praktikai ir kiti suinteresuoti asmenys mūsų sudėtingą ir audringą pasaulį stengtųsi suvokti žvelgdami ateitin. Ši knyga yra skirta ja naudotis, o ne akiai ja sekti.

Jeigu mano metodika skaitytojui sukels minčių, būsiu pasiekęs savo tikslą.

Nagrinėdamas įvairius šios knygos skyrius ir skirsnius, skaitytojas neabejotinai suvoks, kodėl paskyriau šią knygą visiems savo buvusiems studentams iš Utrechto, Niujorko, Berlyno, Krokuvos, Kijevo, Peterburgo, Prahos, Johannesburgo ir kitų ne taip gerai žinomų vietų. Tai jie paskatino mane parengti originalią ir praktišką medžiagą, padėsiančią jiems dirbti srityje, kurią manau esant vertingiausia, labiausiai įkvepiančia ir dinamiškiausia mūsų visuomenėje.

Jau baigdami rengti šią knygą gavome liūdną žinią, kad Philo Ongering, mūsų buvusi studentė ir darbuotoja, mirė nuo plaučių vėžio sulaukusi 40-ies. Philo tapo organizacijų kūrybinės veiklos profesionalė, jos reputaciją pripažino daugelis verslo organizacijų. Ji organizuodavo mūsų mokyklos seminarus Olandijoje, Kijeve ir Krokuvoje, buvo Skaitymų komiteto narė mano doktorantūros projekte. Vertindamas jos mintis, paramą ir draugystę, skiriu šią knygą ir jai.

Liko tik paprašyti šios knygos skaitytoją pranešti man, kiek ši knyga buvo jam naudinga, pasidalyti savo patirtimi (el. paštu giep.hagoort@central.hku.nl).

Giepas Hagoortas
Utrechtas–Koutouloufari
2000 m. pavasaris